

«baquet dont on se sert pour vendanger» (ib.); Mistral dóna *nau*, *nauc* (llgd.) «auge, tronc d'arbre creusé; auge à pourceaux; auge de moulin à foulon». —<sup>2</sup> Exemples de 1268 i 1218 en Du C., que defineix aquest mot com: «vasis genus ad modum navis excavatum, canalis, alveus». —<sup>3</sup> Aquí *not* per *noc* no deu sorprendre; pot tractar-se d'una confusió gràfica, atès que en l'escriptura antiga la *c* i la *t* s'assemblaven molt i les confusions eren freqüents; d'altra banda, el canvi de la *-k* en *-t* no és estrany a la llengua: *atzucal*, en lloc d'*atzucac*, *Codinats* en lloc de *Codinachs*, *codonyac* en lloc de *codonyat* etc., apareixen en alguns textos; veg. JGulsoy, *Rom. Phil.* (Calif.), xiv, 1961, 199. —<sup>4</sup> *DAG.* el dóna a Requensens, i *AlcM* de Cadaqués, La Jonquera, Espolla, Rabós i a més a Lledó; a Agullana és un 'obi de pedra o rajoles' (*AlcM*). —<sup>5</sup> Evidentment, una frase semblant s'usa en l'Argentina; el *DECH* (iv, 236b36) cita d'Avellaneda, *Glos. de Catamarqueñismos*: «una persona es *noque* cuando come sin saciarse». —<sup>6</sup> La base *nuqá'a* o *naq'a* 'estany', 'bassa', «aqua in qua maceratur res», suggerida per Dozy, *Gloss.*, 325; no es veu com es pot venir *nauchus* de la Llei Sàlica d'aquesta forma àrab; és encara menys satisfactori l'ètimon *nuqra* «caverna; cavitas; fovea rotunda», preferit per Eguilaz. —<sup>7</sup> És interessant de notar la forma *nacca*, *-ae*, m., que inclou Ernout-M. amb aquesta cita de Festus 166.7: «*-ae* appellantur uulgo fullones»: és a dir fr. *foulons* 'assonadors'; mot atestat en Apuleu; Ernout-M. crida l'atenció sobre el gr. *váxos* «toison», *váσσω* «fouler», *vάxης*, indicant alhora que *nacca* és mot vulgar, potser osco-gr., o un manlleu per l'intermediari etrusc. ¿Seria *naucu* en el sentit de 'bassa de blanqueria' un altre mot gr. → etr. → ll. vg.? Si aquest fos en realitat el cas, la influència de *navis* o més aviat dels seus diminutius indicats devia ser decisiva en el desenvolupament semàntic.

*Noça*, *nocejat*, V. *noces* *Nocent*, V. *noure* *No-*<sup>40</sup>  
*cer*, V. *noces*

NOCES, 'bodes, núpcies, o festa amb què se celebra un casament', juntament amb fr. *noces*, oc. *nosas* i it. *nozze* id., suposa una base ll. vg. \**NŌPTIAE* id.<sup>45</sup> (cl. *NŪPTIAE*). □ 1.<sup>a</sup> *doc.*: texts del S. XIII.

És ben freqüent en tota mena de texts a l'Edat Mitjana: *Usatges* (*AIEC* I, 314), Desclot (*Cròn.*, c. LI, *NCL.* II, 161.23); doc. de 1295 (Alart, *RLR* v, 81); Jaume I (*Cròn.*, c. 494, Col. Pop. Barc. IX, 7.5); Muntaner (*Cròn.*, c. 182, Col. Pop. Barc. v, 64.21); Eiximenis (*Terç*, c. 95 I, 274); StVicentF (*Sermons* I, 39.21; II, 280.16); «encara que los dits cabrits sien a obs de *noces*» (S. xv, *DAG.*);<sup>1</sup> *Curial* (*NCL.* III, 254.24); Isabel Villena (*Vita Cbr.* II, 74).

G. Colon en el seu ben documentat treball (n. 1) va mostrar que *noces* fou el mot usual per a la idea de 'bodes, casament' en tota l'Edat Mitjana i que la forma *bodes* va esdevenir comuna des del S. xv. De fet, *noces* ja devia ser ben poc usat en el S. xvi enfront

de *bodes* i també de *casament*: Busa-Nebr. (1507) dóna només *bodes*, i després *D'Fo.* i Lacav. tampoc no l'inclouen. *DAG.* fa constar que és mot usat a Empordà i a Mallorca, i *AlcM* hi afegeix, a més, Menorca. Apareix en dues cançons populars recollides per Milà i Fontanals en dos punts del Vallespir: «poncelleta te l'emportas --- no hauria estada al matí --- / anit se feyan las *nossas* / y per ella y per mi» (*Romllo.*, 1882, 205v, D, als Banyes d'Arles); «Margarida, mas amós, / mos colós: / a las *nossas* t'hi convidi, / a las *nossas* eiré (= iré) pas. / Ingratàs!» (id., 262, Palaldà).<sup>2</sup> Apareix també en l'autor mallorquí G. Roca i Seguí (1742-1813): «Tractaren de casarsé / Contra la moda de Fransa / Sense dir asa ni bestia / A son para ni a sa mara. / Sentiren olor de *nossas* / Al punt d'ambas parts los pares, / Los quals eran tan amichs / Com entre si els gats i rates» (*JMBover, BiEBal.* II, 276.23); notem a més aquest altre exemple en el menorquí Camps i Mercadal: «Mercadal i Ferreríes, / Ciutadella i Alahó, / van fer *noces* quinze dies / de ses banyes d'un moltó» (*Folkl. Men.* I, 103). *Noces* té o oberta a les zones on encara s'usa (igual que en fr. i oc.) i correspon a una base \**NŌPTIAE* en lloc del clàssic *NŪPTIAE*; aquesta o oberta s'ha atribuït a l'efecte de *nŏvius* (*REW*, 5999.2).

La locució *pa de nocés* s'usa avui a Mall. en el sentit figurat de 'la lluna de mel' (*D'Fig.*, *DAG.*, *AlcM*, s. v. *pa*); ja apareix en el *Spill* (c. 1460) del val. JRoig («ella 's cuydà / tot temps duràs / lo gay solàs / e *pa de nocés*», v. 1161), i sembla tenir aquest significat en StVicentF: «Veus que huy hun hom pren muller ab mil florins, e ella atretants; ans que'l *pa de les nocés* no serà menjat, los mil florins ja seran gustats que tantes robes haurà a fer e de tantes maneres» (*Sermons* II, 84.29); notem que en aquest text s'usa també la frase *durar lo pa de la boda* com a sinònim (ib. III, 275.7; a més en ms. 276, f. 156).<sup>3</sup>

La forma singular *noça* 'núpcies, bodes' fou usada per Massó Torrens en una obra seva (*AlcM*), i aquest diccionari d'acord amb *ALF* mapa 913, la registra a Oleta, Illa de Tet i Ribesaltes; Gricra al Capcir (*BDC* III, 135); a Mallorca significa «refresc que donen per celebrar un casament» (Moll, *AORBB* III, 1930, 31), i *AlcM* la registra en el poble d'Els Llombards de la mateixa illa amb el sentit de «pasta dolça, amb ous i sucre, bescuitada, que els noviis donen als qui van convidats al casament».

El duplicat culte *núpcies* 'bodes' tingué bastant d'ús ja a l'Edat Mitjana, llavors sobretot en el llenguatge dels texts oficials i religiosos (després s'ha estès més): «Durant lo matrimoni la muller no pot demanar ne cobrar lo dot ne-l escrey [sic] o donació per *núpcies*, ne les coses que seran dades en dot» (*CostTort.*, ed. Oliver, p. 219); «Lo pare o la mare que passa a segones *núpcies* --- són obligats als fills tàcitament» (ib., p. 162); 1388 BMetge, *Valter e Gris.*, *NCL.* x, p. 21; doc. de 1391; StVicentF: «lo nŏvio fo sent Johan, de aquelles *núpcies*» (*Sermons* II, 189.33); notem la variant *nŏpcies* en doc. de 1323: «regonech a la dona Na Jacma muyler meua que aportà a mi en temps de *nŏp-*